

Олена Станкевич,
аспірантка НБУВ

Українське книгознавство у мережевих ресурсах вітчизняного бібліотечного веб-сегмента Інтернету

Представлені результати проведеного контент-моніторингу українського бібліотечного веб-сегмента Інтернету з питання інформаційних ресурсів стосовно історії українського книгознавства. Подано характеристику основних складових елементів автоматизованої інформаційно-документної системи з історії вітчизняного книгознавства XIX – першої половини XX ст.

К л ю ч о в і с л о в а: українське книгознавство, електронні ресурси бібліотек, автоматизована інформаційно-документна система, видавнича справа, бібліотекознавство, бібліографознавство, персоналії книгознавців.

The results of the carried out content-monitoring of the ukrainian library web-segment Internet concerning information resources from the history of ukrainian bibliology are presented. The characteristic of the basic components of the automated information document systems from the history of ukrainian bibliology of XIX – first half XX is submitted.

К е у w o r d s: ukrainian bibliology, electronic resources of libraries, automated information document system, publishing, library science, bibliography science, bibliologists.

Українська книгознавча наука пройшла тернистий шлях свого становлення та розвитку¹. Особливості різних етапів цього шляху відображені у наукових дослідженнях провідних фахівців, зокрема, про стан національної книжкової справи в умовах тривалого колоніального становища України йдеться у працях Н. Шалашної², Н. Малиновської³, Л. Головатої⁴; період «відлиги» 20-х років XX ст. досліджували П. Голобуцький⁵, Ф. Стоян⁶, В. Сочинська⁷, С. Кисельова⁸; репресії щодо представників гуманітарної науки початку 30-х років XX ст., серед перших жертв яких опинилися провідні книгознавці і бібліотекарі, вивчала Г. Ковальчук⁹; розвиток українського книгознавства періоду Другої світової війни досліджувала Л. Головата¹⁰; поширення української книги на чужині – С. Наріжний¹¹, М. Марунчак¹², Г. Гальчук¹³, Т. Романюк¹⁴, Л. Кужель¹⁵, І. Романюк¹⁶, Л. Ільницька¹⁷; цензурні обмеження аж до часів державної незалежності – О. Федотова¹⁸, М. Тимошик¹⁹ та ін.

Здобуття Україною незалежності спонукало до нових підходів у дослідженнях становлення та розвитку національної культури, взагалі, і книгознавчої справи, як її складової, зокрема. Багато авторів, зокрема, Е. Франчук²⁰, В. Медведєва²¹, Г. Ковальчук²², В. Маркова²³, М. Низовий, С. Кар-

пенко²⁴, І. Тимошенко²⁵ наголошують на необхідності загально-теоретичних досліджень проблем книгознавства, особливо у зв'язку з новим рівнем розвитку системи документних комунікацій в умовах інформаційної революції. У зв'язку з актуалізацією проблем гуманітаризації українського суспільства набуває пріоритетного значення розвиток галузевих наукових дисциплін – книгознавства, бібліотекознавства та бібліографії²⁶.

Серед величезного обсягу інформації, що з кожним днем збільшується у глобальній мережі Інтернету, своє місце займають й електронні ресурси з українського книгознавства. Чи не найважливішу роль тут відіграють бібліотеки, що розвиваються шляхом трансформації у базові документно-комунікаційні комплекси глобального електронного середовища, маючи на меті у кінцевому підсумку забезпечити вільний і необмежений доступ до міжнародних і національних інформаційних ресурсів.

Мета даної статті – підбити підсумки проведеного контент-моніторингу українського бібліотечного веб-сегмента Інтернету та охарактеризувати основні складові елементів автоматизованої інформаційно-документної системи з історії вітчизняного книгознавства.

На сучасному етапі розвитку інформаційних технологій, який зумовлений збільшенням обсягів та постійним систематичним оновленням інформації, загострюється проблема виявлення найбільш важливих складових в інформаційних потоках. Одним із перспективних напрямів вирішення цієї проблеми є контент-моніторинг, під яким найчастіше розуміють змістовний аналіз інформаційних потоків з метою отримання якісних та кількісних зрізів. Він, як правило, ведеться постійно протягом невизначеного наперед часу²⁷.

Отже, для проведення контент-моніторингу національного бібліотечного веб-сегмента Інтернету з питання інформаційних ресурсів щодо історії українського книгознавства ми вибрали веб-сайти бібліотек загальнодержавного значення (5 од.), обласних універсальних наукових бібліотек (21 од.), наукових бібліотек національних та державних університетів (24 од.) (див. Додаток). Всього було опрацьовано 50 веб-сайтів. Із них на 8 сторінках представлено лише інформацію про бібліотеку, або сайт, який перебуває на стадії розроблення (це стосується переважно сайтів наукових бібліотек державних університетів).

Електронні ресурси, представлені в інформаційній мережі, ми поділили за переважаючим компонентом на два види (див. рис. 1):

- джерела бібліографічної інформації;
- джерела повнотекстової інформації.

У свою чергу, до джерел бібліографічної інформації ми віднесли: 1) електронні каталоги (містять 33 сайти); 2) реферативні бази даних (5 с.); 3) віртуальні виставки (9 с.); 4) віртуальні бібліотечні довідки (12 с.); 5) календарі знаменних і пам'ятних дат (6 с.). Враховуючи сучасний рівень розвитку інформаційних технологій, дослідник надає перевагу повнотекстовому представленню інформаційних ресурсів. Повнотекстову інформацію з історії книгознавства можна найчастіше знайти у таких електронних ресурсах: 1) електронні бібліотеки (16 с.); 2) віртуальні наукові конференції (1 с.); 3) видання бібліотек (16 с.); 4) автореферати дисертацій (4 с.); 5) публікації науковців (6 с.).

Серед розглянутих веб-проектів варто відзначити такі:

1. На сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського дослідник українського книгознавства має змогу отримати детальну бібліографічну інформацію, яка відображена в «Електронному каталозі», «Реферативній базі даних», «Тематичних каталогах». Водночас, у розділі «Електронний фонд» серед величезної кількості повнотекстових матеріалів трапляються автореферати дисертацій та публікації науковців з історії українського книгознавства, а також раритетні стародруки та рукописи у цифровому форматі: Пересопницьке євангеліє (1556–1561) (пропонується переглянути кілька аркушів з рукопи-

Рис. 1. Види мережних електронних ресурсів бібліотек

- су), Львівський Апостол (1574 р.), Київські глаголичні листки (IX–X ст.) та ін.
- Одеська національна ордена Дружби народів наукова бібліотека ім. М. Горького на своєму сайті пропонує для замовлення лазерні компакт-диски з рідкісними виданнями та рукописами, які вона створює у рамках програми збереження рідкісних видань та рукописів²⁸.
 - Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка експонує на сайті у розділі «Віртуальні виставки» ілюстративні каталоги виставок, що відбувались у бібліотеці та отримали широкий розголос. Серед них нашу увагу привернули такі: «Життя заради світла і добра: Розповідь про родину Алчевських»; «Дмитро Іванович Багалій і бібліотечна справа (до 150-річчя від дня народження академіка Д. І. Багалія)»; «Світоч національно-культурного відродження України (до 150-річчя від дня народження І. Франка)»²⁹. Матеріали виставок включають: історичну довідку, сторінки біографії та діяльності, твори діяча, бібліографію літератури про нього. Кожна виставка наповнена цікавим ілюстративним матеріалом.
 - Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського у проєкті «Електронна бібліотека» представляє «Електронний музей книги»³⁰, який включає розділи: Рукописи XV – XX ст. (представлені, зокрема, Євангеліє (кінець XIV – початок XV ст.), Апокаліпсис з тлумаченнями Андрія Кесарійського (кінець XVIII ст.), Ігорь Потоцький. Стихотворення. Художник Николай Прокopenko (зразок рукописної книги кінця XX ст.); Колекція Олександра Ільїна; Мистецтво книги (рукописи творів М. Лермонтова, О. Грибоедова); Архів Д. І. Чижевського; Земляки. Також на сайті бібліотеки можна відвідати електронний читальний зал, де пропонуються повні тексти творів І. Я. Франка і література про нього, твори Т. Г. Шевченка.
 - Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Островського у рубриці «Бібліотечні раритети» веб-сайта бібліотеки представляє електронні версії цінних та рідкісних видань, що зберігаються у її фондах³¹. На даний час у мережі можна переглянути два видання, подані також відомості про наявність електронної версії інших книг. Загалом фонди бібліотеки налічують 5 тис. цінних і рідкісних видань.
 - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка у рамках проєкту збереження європейського культурного надбання для наступних поколінь створює цифровий депозитарій старовинних друкованих видань, що мають унікальну історичну та культурну цінність. Він представлений на сайті у розділі «Стародруки: Цифровий депозитарій європейських стародруків»³². У фондах бібліотеки зберігається майже 7000 стародруків XVI–XVIII ст., що виходили у Німеччині, Франції, Італії, Швейцарії, Нідерландах та інших країнах. Певна частина цього фонду вже сьогодні доступна для користувачів світової мережі. Крім того, електронна колекція містить творчу спадщину М. О. Максимовича (на даний час доступні 13 книг, датовані XIX ст.).
 - На сайті Рівненської державної обласної бібліотеки у розділі «Віртуальні виставки»³³ нас зацікавили такі виставки: Іван Франко: до 150-річчя від дня народження; Українська першокнига: до 445-річчя Пересопницького євангелія (1556–1561); Острозька Біблія – скарб української науки і культури; Життя, віддане книзі: до 425-річчя від дня смерті Івана Федорова. Представлені на виставках матеріали містять цікаві історичні довідки, які супроводжуються ілюстративним матеріалом, бібліографію та інформацію про інші мережеві ресурси Інтернету за тематикою виставки.
 - Досить насиченим та змістовним є сайт Харківської обласної універсальної наукової бібліотеки. Зокрема, у розділі «Бібліотечні видання. Бібліографічні покажчики» представлено бібліографічний покажчик «Найвидатніша просвітителька Христина Данилівна Алчевська (1841–1920) / Пам'ятка читачеві»³⁴. Матеріал систематизований за рубриками: біографічна довідка; дати життя і діяльності; література про життєвий шлях та творчість; веб-бібліографія. Розділ «Бібліотечні видання. Методичні матеріали» надає методичні рекомендації щодо проведення тематичних заходів з нагоди ювілею М. Грушевського «Михайло Грушевський – історик і будівничий нації (до 140-річчя від дня народження М. Грушевського)»³⁵. Крім загальних рекомендацій, на сайті подаються додатки: Додаток 1. «Українська ідея» М. Грушевського: історія і сучасність». Книжкова виставка (пропонуються заголовки

розділів виставки); Додаток 2. «Михайло Грушевський: життя та діяльність». Сценарій літературного заходу, список літератури.

9. На сайтах наукових бібліотек Львівського національного університету ім. І. Я. Франка³⁶ та Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова³⁷ доступні електронні версії вісників цих вишів, зокрема, випуски, присвячені питанням бібліографознавства, бібліотекознавства та книгознавства.
10. На сайті наукової бібліотеки Національного університету «Острозька академія» представлено розділи: Ресурси. Повнотекстові ресурси. Рукописи; Ресурси. Повнотекстові ресурси. Стародруки³⁸. Наразі ця сторінка наповнюється інформацією, яка з часом стане цінним джерелом для дослідників української книги.
11. Інформація з історії українського книгознавства є також на сайті «Незалежного бібліотечного інформаційно-освітнього порталу»³⁹.

Таким чином, на основі проведеного контент-моніторингу можна зробити висновок: ресурси з історії вітчизняного книгознавства представлені в українському бібліотечному веб-сегменті переважно в бібліографічній формі. Хоча бібліотеки активно долучаються до створення та накопичення цифрового контенту культурної спадщини України. Звичайно, цей процес потребує більшої взаємодії та скоординованості.

Відділ наукової бібліографії відділення «Наукова бібліографія та книгознавство» Львівської національної наукової бібліотеки України ім. В. Стефаника (далі – ЛННБУ ім. В. Стефаника) у 2008 р. започаткував мережевий науково-інформаційний проект під назвою «Українське книгознавство XIX – перша половина XX ст.». Мета проекту – зібрати в одне ціле багаторічний науковий доробок вітчизняних книгознавців, істориків, бібліографів, бібліотекарів з історії розвитку ук-

раїнського книгознавства XIX – першої половини XX ст. та надати зібраний матеріал для вільного доступу в Інтернеті. Результатом реалізації проекту має стати створення проблемно-орієнтованої автоматизованої інформаційно-документної системи (АІС), яка включатиме: базу даних книг з українського книгознавства XIX – першої половини XX ст.; реферативну базу даних періодичних видань з книгознавства, бібліотекознавства та бібліографії означеного періоду; базу даних персоналій; повнотекстові копії раритетних видань (книжкових та періодичних) для збереження їх у цифровому форматі; архів мережних інформаційних ресурсів вибраної тематики.

Одним із важливих пунктів створення проблемно-орієнтованих автоматизованих інформаційно-документних систем є аналіз предметної області та розроблення її моделі⁴⁰. Оскільки предметом нашого дослідження є розвиток українського книгознавства означеного періоду, для розроблення моделі предметної області ми зупинимося на дефініції самого поняття «книгознавство». Як зазначає Є. Л. Немировський⁴¹, загальноприйнятого визначення «книгознавства» на сьогодні не існує. За основу структурування «книгознавства» ми взяли традиційний напрям розвитку книгознавчої думки, що розглядає «книгознавство» як комплекс споріднених, тісно пов'язаних, відносно самостійних дисциплін так званого книгознавчого циклу. До нього входять: наука про видавничу справу, наука про поліграфію, книжкову торгівлю (бібліополістика), бібліотечну справу (бібліотекознавство), наука про бібліографію (бібліографознавство). Водночас, кожна із цих дисциплін також становить цілісний комплекс відносно самостійних галузей знання.

Результатом здійсненого аналізу предметної області стало вироблення нижченаведеної структурної моделі:

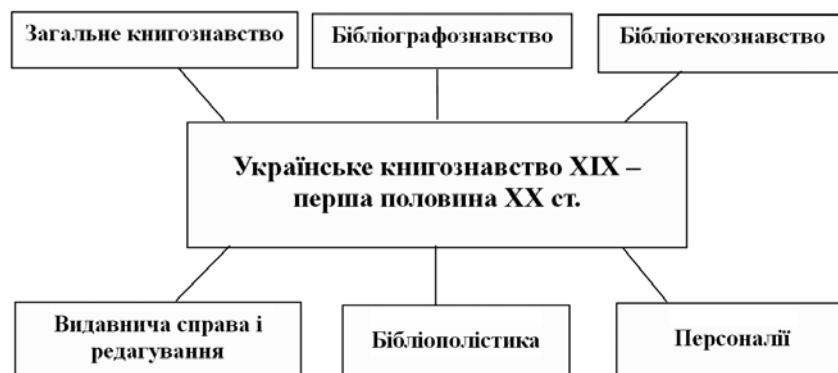

Рис. 2. Структурна модель предметної області, що досліджується

У свою чергу, кожна складова створеної моделі має п'ять підрозділів (див. таблицю). Зауважимо, що ми намагалися структурувати галузеві розділи за єдиним принципом. Це значно полегшує користувачеві навігацію у представленому інформаційному масиві.

Таблиця. Розширена структурна модель предметної області

Загальне книгознавство	Бібліографознавство	Бібліотекознавство	Видавнича справа та редагування	Книготорговельна справа
Діяльність книгознавчих інституцій	Діяльність бібліографічних інституцій	Історія бібліотечної справи	Видавництва та їх діяльність	Діяльність спеціальних видавничих та книготорговельних об'єднань
Фахові періодичні видання	Фахові періодичні видання	Фахові періодичні видання	Фахові періодичні видання	Фахові періодичні видання
Бібліографічне забезпечення	Бібліографічне забезпечення	Бібліографічне забезпечення	Бібліографічне забезпечення	Бібліографічне забезпечення
Персоналії	Персоналії	Персоналії	Персоналії	Персоналії
Вебліографія	Вебліографія	Вебліографія	Вебліографія	Вебліографія

У розділі «Загальне книгознавство» планується додатковий підрозділ «Еволюція поглядів на структуру книгознавства», у якому можна буде здійснити екскурс в історію розвитку структури та основних завдань терміна «книгознавство».

Історію вітчизняного книгознавства XIX – перша половина XX ст. ми пропонуємо розглядати крізь призму діяльності книгознавчих та бібліографічних інституцій (Книжкова Палата України, Український науковий інститут книгознавства, Українське товариство бібліофілів у Львові, Українське товариство прихильників книги у Празі, Бібліографічна комісія Всеукраїнської академії наук (ВУАН), Бібліографічна комісія при Науковому товаристві ім. Шевченка у Львові, Науково-дослідна комісія з бібліотекознавства і бібліографії Всенародної Бібліотеки України (ВБУ), Одеське бібліографічне товариство, Бібліотечно-бібліографічний Гурток друзів книги у Києві та ін.), вивчення історії бібліотек, видавництва, спеціальних видавничих та книготорговельних об'єднань означеного історичного проміжку. Ці матеріали будуть систематизуватися згідно з відповідними тематичними розділами (див. таблицю).

У розділі «Фахові періодичні видання» передбачається відображати матеріали дослідження періодичних видань з книгознавства, бібліографії та видавничої справи означеного періоду, а також книготорговельних каталогів видавничих і книготорговельних об'єднань, що діяли у XIX – першій половині XX ст.

Розділ «Бібліографічне забезпечення» міститиме бібліографію творів друку відповідно до тематики розділу. Зокрема, для розділу «Загальне книгознавство. Бібліографічне забезпечення» передба-

чається таке структурування: «Історія книги»; «Методологія, теорія та методика книгознавчих досліджень»; для розділу «Бібліографознавство. Бібліографічне забезпечення» – «Теорія бібліографії і методика бібліографування» та «Організація бібліографії»; для розділу «Бібліотекоз-

навство. Бібліографічне забезпечення» – «Загальні проблеми бібліотечної справи» та «Організація бібліотечної справи».

Окремої уваги потребує підрозділ «Персоналії», який буде структурно виокремлений і доступний із будь-якого розділу. Тут користувач зможе отримати інформацію про видатних українських книгознавців, бібліографів, бібліотекознавців, видавців та громадських діячів, котрі зробили вагомий внесок у розвиток вітчизняного книгознавства XIX – першої половини XX ст. До головних елементів формату запису ми пропонуємо віднести елементи: біографія (життя та діяльність), бібліографія творів автора та бібліографія літератури про нього, вебліографія. Додатково формуватиметься такий елемент, як фотогалерея, де будуть розміщені фото автора та фото творів мистецтва про нього. Передбачається також створення страхових цифрових копій раритетних видань персоналії, які зберігаються у фондах ЛННБУ ім. В. Стефаника.

У межах кожного розділу ми пропонуємо створювати підрозділ «Вебліографія», де вказуватимуться гіперпосилання на ресурси Інтернету відповідно до тематики розділу. Також надзвичайно важливим на сьогодні є питання формування архіву мережеских ресурсів з історії українського книгознавства XIX – першої половини XX ст. Оскільки воно потребує додаткових досліджень, ми на ньому наразі не зупиняємося.

Отже, сучасні автоматизовані технології відкривають нові можливості для створення автоматизованих систем наукової інформації, нових засобів її накопичення, зберігання і оперативного поширен-

ня. Кожна бібліотека прагне автоматизувати власні технології, створити свої інформаційні продукти. Продукування останніх сприятиме не лише кількісному розширенню національної складової у глобальній інформаційній мережі, але і її якісному вдосконаленню. Водночас, у питанні формування національного цифрового контенту надзвичайно важливою є тісна співпраця та координація зусиль книгозбірень. Адже перспектива приєднання України до єдиного європейського інформаційного простору ставить перед бібліотеками завдання розвитку національної сфери інформаційно-комунікаційних технологій та культурно-освітньої сфери у руслі європейських тенденцій⁴².

Примітки

¹ *Ісаєвич, Я.* Українське книгознавство: етапи розвитку // Вісник Львівського університету. – Л., 2006. – С. 7–19. – (Серія книгознавство, бібліотечознавство та інформаційні технології; Вип. 1).

² *Шалашина, Н.* Історія книги як наука в першій половині XIX ст. // Наук. пр. НБУВ. – К., 2003. – Вип. 10. – С. 42–60; *Шалашина, Н.* Особливості розвитку історико-книгознавчої думки в Україні в другій половині XIX ст. // Наук. праці НБУВ. – К., 2003. – Вип. 11. – С. 398–426.

³ *Малиновська, Н.* Українська книга другої половини XIX – першої чверті XX ст. на Півдні України (історіографія проблеми) // Наук. праці НБУВ. – К., 2004. – Вип. 13. – С. 471–484; *Малиновська, Н.* Внесок громадських діячів у розвиток української книги другої половини XIX – першої чверті XX століття в Одесі // Вісник Кн. палати. – 2008. – № 3. – С. 34–36.

⁴ *Головата, Л. В.* Університетський книжковий репертуар в Україні: період становлення (1805–1834) // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника: зб. наук. праць; редкол.: Л. І. Крушельницька (відп. ред.) та ін. – Л., 1995. – Вип. 3. – С. 116–124.

⁵ *Голобуцький, П. В.* Українське книгознавство 20-х років // Бібл. вісн. – 1994. – № 5–6. – С. 38–40.

⁶ *Стоян, Ф. В.* Розвиток концепції поняття «українська книга» вченими ВБУ в 20-х роках // Наук. праці НБУВ. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 46–54.

⁷ *Сошинська, В.* «Хроніка» на сторінках фахової періодики першої половини XX ст. (огляд публікацій) // Вісник Кн. палати. – 2004. – № 7. – С. 50–52.

⁸ *Кисельова, С.* Українське Відродження XX ст., політика українізації та українське видавництво // Вісник Кн. палати. – 2005. – № 12. – С. 46–49.

⁹ *Ковальчук, Г. І.* Репресовані директори ВБУ // Наук. праці НБУВ. – К., 1998. – Вип. 1. – С. 39–45; *Ковальчук, Г. І.* Співробітники УНІК – жертви політичних репресій // Наук. праці НБУВ. – К., 1999. – Вип. 2. – С. 52–94.

¹⁰ *Головата, Л. В.* Українські книгознавчі дослідження періоду Другої світової війни // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника: зб. наук. пр. редкол.: Л. І. Крушельницька (відп. ред.) та ін. – Л., 2000. – Вип. 7/8. – С. 181–213.

¹¹ *Наріжний, С.* Українська еміграція. Культурна праця української еміграції, 1919–1939: Матеріали, зібрані С. На-

ріжним до частини другої / Центр. держ. архів вищих орг. влади та управління України та ін.; упор. Л. Яковлева та ін. – К.: В-во ім. О. Теліги, 1999. – Ч. 2 – 270 с.: іл.

¹² *Марунчак, М.* Студії до історії українців Канади. – Вінніпег, 1968–1969. – Т. III. Історія преси, літератури і друку піонерської доби. – 264 с.

¹³ *Гальчук, Г.* Український громадський видавничий фонд у Празі // Бібл. вісн. – 1998. – № 1. – С. 43–46.

¹⁴ *Романюк, Т. П.* Українські видання періоду таборів переміщених осіб у Німеччині та Австрії, 1945–1949 рр. // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника: зб. наук. пр.; редкол.: Л. І. Крушельницька (відп. ред.) та ін. – Львів, 1996. – Вип. 5. – С. 50–58.

¹⁵ *Кужель, Л. Я.* Українські таборіві видання у Польщі (20-ті роки XX ст.) (Огляд окремих видань та періодики) // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника: зб. наук. пр. – Вип. 5. – С. 58–69; *Кужель, Л. Я.* Західноукраїнська книга в еміграційних календарях США та Канади 20–30-х років XX ст.: пропаганда, розповсюдження, біографи редакторів // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника: зб. наук. пр.; редкол.: Л. І. Крушельницька (відп. ред.) та ін. – Л., 2007. – Вип. 15. – С. 137–160.

¹⁶ *Романюк, І. Р.* Українська книга в Німеччині (1914–1939 рр.) // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника: зб. наук. пр.; редкол.: Л. І. Крушельницька (відп. ред.) та ін. – Вип. 7/8. – С. 113–121.

¹⁷ *Гльницька, Л. І.* Бібліографія західноукраїнської та української еміграційної книги міжвоєнного періоду (1914–1939): засади створення // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника: зб. наук. пр.; редкол.: Л. І. Крушельницька (відп. ред.) та ін. – Львів, 2005. – Вип. 13. – С. 39–51.

¹⁸ *Федотова, О.* Книга як об'єкт цензурної політики // Вісник Кн. палати. – 2002. – № 6. – С. 30–36; *Федотова, О.* Нормативна й виконавча документація органів державного управління 20–30-х років XX ст. як джерело з історії цензури друкованих видань в Україні // Бібл. вісн. – 2005. – № 2. – С. 36–38.

¹⁹ *Тимошик, М.* Видавнича справа в Україні за радянської доби (1920–1990): ідеологічний та творчий аспекти // Вісник Кн. палати. – 2003. – № 9. – С. 32–34; № 10. – С. 35–39.

²⁰ *Франчук, Е. І.* Історико-джерелознавчий підхід у спільних книгознавчих та культурологічних дослідженнях книжкової культури // Вісник Харківської державної академії культури. – Х., 1999. – Вип. 1. – С. 96–105.

²¹ *Медведєва, В.* Книгознавчий аспект сучасної культурної політики // Наук. пр. НБУВ. – К., 2003. – Вип. 10. – С. 304–316.

²² *Ковальчук, Г.* Генеза поняття «рідкісна книга» в західноєвропейській науці // Записки Львівської наукової бібліотеки ім. В. Стефаника: зб. наук. пр.; редкол.: М. М. Романюк (відп. ред.) та ін. – Л., 2004. – Вип. 12. – С. 3–16.

²³ *Маркова, В. А.* Трансформація книги в умовах інформаційного суспільства: культурологічний підхід // Вісник Харківської державної академії культури. – Х., 2004. – Вип. 15. – С. 101–110.

²⁴ *Низовий, М. А., Карпенко, С. В.* Визначення поняття «книга»: основні етапи, попередні підсумки та перспективи // Вісник Харківської державної академії культури. – Х., 2005. – Вип. 16. – С. 103–112.

²⁵ Тимошенко, І. До питання про структуру загального і спеціального книгознавства // Вісник Кн. палати. – 2006. – № 10. – С. 45–47.

²⁶ Головка, А. Г. Інформаційний потенціал курсу «Книгознавство. Історія книги» та об'єктивні передумови його комп'ютеризації // Вісник Харківської державної академії культури. – Х., 2002. – Вип. 10. – С. 107–115; Кушнарєнко, Н. М. Методологічні засади книгознавчих, бібліотекознавчих і бібліографічних досліджень // Вісник Харківської державної академії культури. – Вип. 15. – С. 84–94.

²⁷ Федорчук, А. Г. Контент-мониторинг інформаційних потоків [Електронний ресурс] // Б-ки нац. акад. наук: пробл. функціонування, тенденції розвитку. – Електрон. дан. (1 файл). – К., 2005. – Вип. 3. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/articles/2005/05fagmip.html>. – Назва з екрана.

²⁸ Ресурси бібліотеки // Одеська національна ордена Дружби народів наукова бібліотека ім. М. Горького [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ognb.odessa.ua/?link=resurs>. – Назва з екрана.

²⁹ Віртуальні виставки // Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://korolenko.kharkov.com/nov_vystav.htm. – Назва з екрана.

³⁰ Електронний музей книги // Кіровоградська ОУНБ ім. Д. І. Чижевського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.kr.ua/elmuseum/>. – Назва з екрана.

³¹ Бібліотечні раритети // Хмельницька ОУНБ ім. М. Островського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ounb.km.ua/rec/raritet/index.html>. – Назва з екрана.

³² Old Printed Books: Digital repository of european rarities [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rarelib.undp.org.ua/ukr/index.php3>. – Назва з екрана.

³³ Віртуальні виставки // Рівненська державна обласна бібліотека [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.lib.rv.ua/index.php?name=Pages&op=page&pid=1>. – Назва з екрана.

³⁴ Бібліотечні видання. Бібліографічні покажчики. Найвидатніша просвітелька Христина Данилівна Алчевська (1841–1920) // Харківська ОУНБ [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.library.kharkov.ua/lib_druk.php?type=1&year=2006&id=2. – Назва з екрана.

³⁵ Бібліотечні видання. Методичні матеріали. Михайло Грушевський – історик і будівничий нації // Харківська ОУНБ [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.library.kharkov.ua/lib_druk.php?type=2&year=2006&id=2. – Назва з екрана.

³⁶ Наукова бібліотека ЛНУ ім. І. Я. Франка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.franko.lviv.ua/library/>. – Назва з екрана.

³⁷ Наукова бібліотека ОНУ ім. І. І. Мечникова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.libonu.od.ua/>. – Назва з екрана.

³⁸ Наукова бібліотека Національного університету «Острозька академія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.uosa.ua.net/>. – Назва з екрана.

³⁹ Незалежний бібліотечний інформаційно-освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.libportal.org.ua>. – Назва з екрана.

⁴⁰ Фоменко, І. М. Проблемно-орієнтовані інформаційно-документні системи (технологія розроблення) // Вісник Харківської державної академії культури. – Вип. 15. – С. 120–129.

⁴¹ Немировский, Е. Л. Книговедение // Книга: Энциклопедия / редкол. И. Е. Баренбаум, А. А. Беловицкая, А. А. Горов и др. – М., 1998. – С. 304–305.

⁴² Пелагея, Н. Проект створення Європейської цифрової бібліотеки: можливості для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/February/1.htm> – Загол. з екрана.

Додаток

Перелік бібліотек, веб-сайти яких були відібрані для проведення контент-моніторингу

Національні бібліотеки України та бібліотеки загальнодержавного значення

1. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Національна парламентська бібліотека України
<http://www.nplu.kiev.ua/>
3. Державна науково-технічна бібліотека України
<http://gntb.gov.ua/ua/>
4. Одеська національна ордена Дружби народів наукова бібліотека ім. М. Горького
<http://www.ognb.odessa.ua/>
5. Харківська державна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка
<http://korolenko.kharkov.com/>

Республіканські та обласні універсальні наукові бібліотеки

1. Кримська республіканська універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка
<http://www.franko.crimea.ua/>
2. Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. К. А. Тімірязєва
<http://www.library.vn.ua/>
3. Волинська державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. Олени Пчілки
<http://www.ounb.lutsk.ua/>
4. Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека
<http://www.lib.dp.ua/>
5. Донецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н. Крупської
<http://www.library.donetsk.ua/>
6. Закарпатська обласна універсальна наукова бібліотека
<http://www.biblioteka.uz.ua/>
7. Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Горького
<http://www.zounb.zp.ua/>
8. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка
<http://www.lib.if.ua/>

9. Кіровоградська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Д. І. Чижевського
<http://www.library.kr.ua/>
10. Луганська обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Горького
<http://www.library.lg.ua/ukr/>
11. Миколаївська державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гмирьова
<http://www.reglibrary.mk.ua/>
12. Публічна бібліотека ім. Лесі Українки
<http://lucl.lucl.kiev.ua/>
13. Рівненська державна обласна бібліотека
<http://www.lib.rv.ua/>
14. Сумська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Н. К. Крупської
<http://sumylib.iatp.org.ua>
15. Тернопільська обласна універсальна наукова бібліотека
<http://www.library.te.ua/>
16. Харківська обласна універсальна наукова бібліотека
<http://www.library.kharkov.ua/>
17. Херсонська обласна універсальна наукова бібліотека ім. О. Гончара
<http://www.lib.kherson.ua/>
18. Хмельницька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Островського
<http://www.ounb.km.ua/>
19. Черкаська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Т. Шевченка
<http://www.library.ck.ua/>
20. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. І. Івасюка
<http://hosted.sacura.net/library/>
21. Чернігівська державна обласна універсальна наукова бібліотека ім. В. Г. Короленка
<http://libkor.cg.ukrtel.net/>
7. Наукова бібліотека Кам'янець-Подільського державного університету ім. І. Огієнка
<http://www.kpdu.edu.ua/index.php>
8. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка
<http://lib-gw.univ.kiev.ua/>
9. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія»
<http://www.library.ukma.kiev.ua>
10. Наукова бібліотека Луганського національного університету ім. Т. Шевченка
<http://lib.luguniv.edu.ua/>
11. Наукова бібліотека Львівського національного університету ім. І. Франка
<http://www.franko.lviv.ua/bibl/>
12. Наукова бібліотека Миколаївського державного університету ім. В. О. Сухомлинського
<http://www.mdu.edu.ua/>
13. Наукова бібліотека Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя
<http://www.ndu.edu.ua/>
14. Наукова бібліотека Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова
<http://www.libonu.od.ua/>
15. Наукова бібліотека Національного університету «Острозька академія»
<http://lib.uosa.uar.net/>
16. Наукова бібліотека Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника
<http://www.pu.if.ua/>
17. Наукова бібліотека Сумського державного університету
<http://library.sumdu.edu.ua/>
18. Наукова бібліотека Східноукраїнського національного університету ім. Даля
<http://www.snu.edu.ua/>
19. Наукова бібліотека Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського
<http://www.tnu.crimea.ua/>
20. Наукова бібліотека Ужгородського національного університету
<http://www.univ.uzhgorod.ua/>
21. Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В. Каразіна
<http://www-library.univer.kharkov.ua/>
22. Наукова бібліотека Херсонського державного університету
<http://www.university.kherson.ua/>
23. Наукова бібліотека Хмельницького національного університету
<http://library.tup.km.ua/>
24. Наукова бібліотека Черкаського національного університету ім. Б. Хмельницького
<http://www.cdu.edu.ua/>

Наукові бібліотеки національних та державних університетів

1. Наукова бібліотека Волинського національного університету ім. Лесі Українки
<http://www.library.vdu.edu.ua/>
2. Наукова бібліотека Дніпропетровського національного університету ім. О. Гончара
<http://library.dsu.dp.ua>
3. Наукова бібліотека Донецького національного університету
<http://library.dongu.donetsk.ua/>
4. Наукова бібліотека Житомирського державного університету ім. І. Франка
<http://www.zu.edu.ua/>
5. Наукова бібліотека Закарпатського державного університету
<http://www.lib.zakdu.edu.ua/>
6. Наукова бібліотека Запорізького національного університету
<http://library.zsu.zp.ua>